

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . . 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szellemi résé-
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések, nyiltérő és hirdetési
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intézendők.

Ocskay brigadérosok.

Irta: *Zichy Vladimír* gróf.

Fényes tehetség, de csunya jellem. A történet feljegyezte nevét Ocskay brigadérosnak, de jót nem mond róla. Álnok, cselszövő, kegyetlen, minden rossz szenvedélynek rabja, a hitszegést és árulást valószínű mesterség módjára üzve, ez az, amit a történelem beszél róla, ha vitézségét és szilaj vérmérsékletét kénytelen is elismerni. Mintha vérével öntözték volna a földet, napról-napra kelnek az Ocskay brigadérosok, ott hagyva hazát, erkölcsöt, hitet, a hatalom szolgálatába szegődnek, hazájuk, nemzetük ellen törnek, ócsárolják az erényt, eszélyességnek tüntetve fel a haszonlesést, ócsárolják a jó hazafiakat, önzőknek, vagy örjögőknek csufolván őket, vigyorogva gúnyolják az áldozatkészséget, sőt még undok képmutatással a haza hiveinek mondják az ő felekezetüket, mely feláldozza magát, hogy a hatalom csapásait elhárítsa. Csak az a valóban ördögies humor benne, hogy a csapások elhárítása mellett éppen ők járnak a legjobban. Utálatos a szemforgató bölcsességük, még utálatosabb, mint cinikus vigyor-

gásuk. Hiszen, ha úgy állana ez a nemzet, mint a szikla, melyen nincs rés, ahova beilleszthetni a vasrudat, hogy repesszen, — tömören egységesen, mily óriás hatalom kelene annak letörésére!

De jól számítottak, akik ellenünk törtek, tudták, hogy saját vérbeliünk azok, akikből a legjobb pribékeket lehet faragni, akik mindent készek letörni, hogy hallgatásra bírják a nemzetet, félve annak sujtó ítéletétől.

Csak rajta brigadérosok! Tobzódjatok és kéjelegjétek a hatalom birtokában, boruljatok a porba, imádvá saját önérdekeiteket, meg jó még az a nap mikor az utókor elfelejtette talán már a hazafias érzésük szolgálatait, de a ti bűntöket, azt nem felejtí el. Azt gyűlölettel és megvetéssel fogja emlegetni mindenkor.

De a nemzet a szenvedésben csak tisztulni fog. Áldássá válik az ellene mért csapás, magasra emeli a nyomor és küzdelem megpróbáltatása az erények színvonalát. Letörlődik a rozsdá, s marad a hazafiság és hűség fényében tündöklő acél.

És ha a nemzet megifjodva kerül ki a küzdelemből, akkor boszuló keze utól fogja érni azokat, kik

kiváltak testéből, hogy rágódhassanak rajta. Akkor, brigadérosok mienk lesz a gúnykacaj!

De nem! — csak a megvető szájalom.

+ **Változás a cégben.** A Fejérváry és társai kabinet beltágjai jönnek-mennek. A gyors haladásban és az áldatlan munkában folyton hullanak el, dőlnek ki közülük. De mindannyiszor akadnak is új vállalkozók, kik a megürült nyomokba lépve hajlandók a cég tovább vezetésére. Legújában a derék társaság három új taggal frissítette fel magát. Pénzügyi ügyvivővé Hegedüs Ferenc, vallás- és közoktatásügyi ügyvivővé Tost Gyula és honvédelmi ügyvivővé Pap Béla nevezetett ki. Most már tehát ismét haladhat tovább a társaság. De hogy meddig? — azt majd a következmények és az idő mutatja meg!

+ **Bánffy Dezső báró és a koalíció.** A múlt hétnek elsőrangú politikai szenációja volt. Bánffy Dezső nyílt levelet intézett szegedi választóihoz, melyben egész programot ad; szembe helyezkedik a koalícióval, támadja ennek tagjait és kárhoztatja az eddigi politikát, melyet ő és a szövetségelt ellenzék követett, s úgy a vezérlőbizottságból, mint a koalícióból való kilépését bejelentette. Az új-párt azonban Bánffyt követni nem fogja. Utjaik kétfelé

T Á R C S A.

Edith.

— A Népjog eredeti tárcája. —

(Folytatás.)

II.

Csak a hüszke szép Edith nem roskadt össze a megpróbáltatás alatt. Pedig volt ok a kétségbeesésre. Három és fél esztendei börtönbüntetést mért ki az ítélet az öreg Wimmerre. Nyolc hónapig tartott, amíg az ítélet megjárta a két felső forumot, — nyolc, reménykedéssel kinnal teljes hónapra, aztán megjött a kuria döntése, amely megerősítette a törvényszék ítéletét.

A végzet betelt. A bomlásnak indult világ csakugyan összeomlott, és romjai egy reményteljes, fiatal életet temettek maguk alá. Az Edithét.

És ő tudja, hogy nincs többet mit remélnie. Az első rémület halálos zsidósága után megint tisztán látott mindent. Olyan hidegen, olyan logikusan tudott gondolkodni, mint egy kemény akaratu erős férfi.

Nincs többet mit keresnem ezen a földön, — de ki kell várnom, amíg ez a két öreg ember előre megy. Azután majd mehetnek én is, csak addig tart itt a kötelesség.

Edith, a visszatérő nyugalom első napjaiban munkát keresett, — és talált is. Eleinte csak egyedül varrogatott ugyan, abban a kis városvegi lakásban, karton ruhákat és szatin rékiket; később azonban már szalont kellett tartania, meg munkás leányokat, mert maga nem győzte már a munkát. Csak úgy özlött a megrendelés. De hogy is ne! Vagy nem isteni kéje az, ha az ember egy olyan valakivel rendelkezhet jobbról-balra, aki őt egy pár hónappal azelőtt észre se vette?! Az biz az. Kéj... Gyönyörűség!

Mikor például a kis, szeplős doktorné elmondhatja a levéltárnokék uszonáján hogy:

— Képzéjétek lelkeim! Oda adom a kék selyem derekamat a Wimmer leánynak egy kicsit fölfrissíteni, és az az ügyetlen perszóna úgy tönkretette, hogy fel sem vehetem többé. Vége van! Tönkre van téve! Pedig alig egy esztendeje hoztam magammal Marienbadból. Na, de meg is mondtam neki a véleményemet; azt ugyan nem teszi az ablakába! Ugy még aligha beszélt vele valaki.

Hát nem gyönyörűség ez?

Azoknak az volt! Valami szokatlan, pikáns gyönyörűség, amiben nem mindennap lehetett részük; Edithnek azonban kenyér volt, amit érdemes megszolgálni és amiért érdemes még a kis doktorné affektálását is eltűrni.

És ő türte is. Azzal az előkelő, hideg

nyugalommal, amelylyel rezignált lelkek türik az élet apró nyomoruságait, tarka furcsaságait Neki mindez csak átmenet volt, melyik tart ideig-óráig, hogy aztán a végszóra elmúljon minden. Ő már csak azt a végszót várta.

Az öreg asszony azonban, lassanként felébredt abból a lethárgiából, amibe a romlás ejtette; még a kedélye is visszatért egy kicsit, s ha sirt is olykor még, nem a multat siratta már, hanem a leányát, akit kétszeresen imádott azóta, hogy dolgozni látta.

Jakabfalvyról nem esett szó soha közöttük. Tudták, hogy ott van még a városban, — hiszen akadt elég jóakaró a megrendelők között, akik még azt is elujsgolták, hogy Zentmayer Dórának udvarol: — innen-onnan már a lakodalom napja is elkövetkezik.

Edith szórakozottan hallgatta az újságokat, oda se igen figyelt, s a jóakarók bosszankodtak, hogy nem fáj neki ez a hír. Még csak sirva sem fakad a hallatára, hogy legalább megvigasztalhatnák.

Edith csak egyetlen egyszer látta azóta Jakabfalvyt. Az utcán találkozott. A főhadnagy akkor is Zentmayer Dórával sétált. Ki is kerülhetne volna a találkozást, de nem akarta. Nincs miért kerülnie neki azt az embert; — úgy mondta magában.

Jakabfalvy köszönt és ő nyugodtan, pöz nélkül fogadta a köszöntését.

válnak. Egyedül Eötvös Károly követte őt a kilépésben, a ki egyszersmind azt is kijelentette, hogy a »cselekvényes« politika teréről is lelép. Meggyőződésünk, hogy e két kilépés a koalíciót csak megerősítette!

A város-atyák.

A helybeli lapok némelyike szintén foglalkozik a küszöbön levő városi képviselő-testületi tagok választásával s nem nyugszik bele a független szavazó polgárok nagy többsége által egyhangulag megállapított jelöltek névjegyzékébe s kilátásba helyezi az érdektelenek (?) közelebbi actióját, mely előre láthatólag a közrebecsített jegyzékből többeket törölni fog.

Részünkről nem tartjuk valószínűnek, hogy az illető lap fölötteseinek parancsát hűségesen adta volna vissza a szerző, hanem meg vagyunk győződve, hogy a független polgárok jelöltjei helyett a saját alakjaikból ujakat akarnak a küzdő térre tuzkolni és saját jól felfogott érdekükben mindent elkövetni jelöltjeik győzelme érdekében.

Jól tudjuk, hogy az 1886. évi XXII. t.-c. a községek és rendezett tanácsú városok önkormányzatát a vagyonosabb osztály ölébe játszotta az által, hogy a képviselő-testület felét a virilisek alkotják, kikhez rendszerint a tisztviselők többsége sorakozik s ez által a »nép« kisebbsége bizonyos; de épen azért, mődön nem tartjuk helyesnek, hogy a vagyonos elemek hatalmi eszközeiket a választás küzdelmeiben fitogtassák, viszont joggal elvárjuk a 20-ik században saját létérdekeit eléggé felismeni tudó polgárságtól, hogy kizárólag a virilisek, de különösen a városi tisztviselők és érdekköreik kérelmével szemben önmagára is gondol s nem az egyedüli óhajta, hogy a rendezett tanácsú városból miképpen lehet a polgárság ujjabb megterhelésével önálló törvényhatóságú várost csinálni, hanem a százféle cimletű terhek öntudatos felhasználásával hogyan lehet az adózó közönség érdekeit előmozdítani.

Az eddigi jelek azt mutatják, hogy a kerületek — 4 van városunkban — többsége a már megállapított jelöltek listáját feltétlen győzelemmel fogja a választáson keresztül vinni, mely a mi véleményünk szerint sem politikai liszta, hanem a független polgárság óhajta kifejezése, pedig bizony csak ismerjük el, hogy az ilyen nehéz időkben kívánatos volna, ha a város alkotmányvédő állásfoglalását nem a vármegyének kellene helyes irányba terelni, — mint ez a multban történt, — hanem a képviselőtestület is magyar ruhát viselne és a maga lábán járna.

Az a kifogásolt liszta ezt is szolgálja kívánja, mely ellen Somogyvármegye székvárosában ha valaki állást foglal, az sem ez egyik legrégebb vármegyének küzdelmes multját, sem a magyar alkotmány védőbástyai jelentőségét nem ismeri, az nem kaposvári, az itt indigena.

A választás különben majd dönteni fog s mi bizunk a jó eredményben!

Mert bizunk Kaposvár város független polgárságának önállóságában.

H I R E K.

Polgártársak!

Nehéz napok virradtak a hazára!

A nagy és súlyos válságok idején szükséges, hogy még az eddigiekénél is jobban megbecsüljük történelmünk szent hagyományait és azokból merítsünk erőt a jövő küzdelmeihez.

Ebben az esztendőben, amikor nemzetünkre oly nagy megpróbáltatások neheztek, kell hogy nemzeti nagy ünnepünket március 15-ét az eddiginél is nagyobb megbecsüléssel üljük meg!

Legyen ez a nap a nemzet egyértelmű szivverésének ünnepélyes kifejezése!

Ne maradjon el ez ünnepről senki, akinek szvében magyar vér lüktet; legyünk ott mindnyájan!

Nemzeti ünnepünk e szent napján **diszítse fel házát, hajlókát mindenki dicső nemzeti lobogónkkal.**

Jelenjünk meg mindnyájan a **templom téren rendezendő ünnepély** színhelyén, hogy az ünnepély külső képén is meglásék a nemzeti érzés hatalmas megnyilvánulása!

Az ünnepély sorrendje.

Dél előtt: 10 órakor ünnepélyes mise a róm. kath. templomban; 11 órakor Kossuth Lajos arcképének leleplezése a 48-as függetlenségi körben.

Délután: 1/2 3 órakor gyülekezés az ipartestület helyisége előtt (Irányi Daniel-utca 15.), onnan 3 órakor felvonulás zenével a városház előtti tere, ahol az ünnepély megtartatni fog.

Este 8 órakor társas vacsora a **Korona vendéglő** nagytermében.

A március 15-iki ünnepélyt rendező bizottság.

— **Felelet az üzenetre.** Sem az időt sem a kérdést nem tartjuk alkalmasnak arra, hogy akár humorizáljunk, akár polemizáljunk, de azt igenis szükségesnek tartottuk és tartjuk, hogy a nagyközönséget e nehéz időkben a vármegye és annak törvényhatósági bizottsága által elfoglalt álláspont felől a szigorú igazságnak megfelelőleg tájékoztassuk. Szükségesnek tartottuk és tartjuk, hogy ezt az igazságot a mi »kis« és »szegény« sajtónk még a »Somogyi Hirlap« »nagy« és »gazdag« sajtójával szemben is megvédelmezze. Igazságunk mellett pedig legfényesebb bizonyosság a valóban nagy és gazdag fővárosi sajtó, mely egyhangulag a mi nézetünket vallotta és vallja, míg az ifju ellenzéki »Somogyi Hirlap«-pal a haladóparti lapokon kívül, csak Török István nagyatádi járásbírósi irnok ur van egy véleményen. Ez lehet az oka annak is, hogy a fővárosi lapokba szánt cikke csak itt jelenhetett meg. Nincs több felelni valónk az üzenetre.

— **A függetlenségi kör közgyűlése.** A kaposvári 48-as függetlenségi kör ma

Vegy két héttel ezután a találkozás után történt. Valami ünnepnap volt, nem dolgoztak. Edith bent himezgetett a szobában, az öreg asszony pedig kint sürgött-forgott a konyhában. Egyszerre az előszoba vilamos csengője élesen felvisított. Valaki jött és cseléd sietett ajtót nyitni. Edith azonban csak akkor pillantott fel munkájáról, mikor a vendég már a szobába lépett. Ott állt meg az ajtó előtt és várta, hogy beljebb hívják.

Jakabfalvy Sándor volt.

— Sándor!.. Főhadnagy ur...

— Miért javította ki a megszólítást Edith? kérdezte a férfi elfogódva. — Mivel tettem magam az előbbire érdemtelenné?

A leány ott állt a szoba közepén, az arca szinte ijesztően fehér volt és mind a két keze oda volt szorítva a mellére, amely úgy pihegett, úgy hullámzott a belső indulattól, hogy majd elfult bele.

— Én... én... igazán nem tudom; olyan... váratlan ez a látogatás... annyira nem számítottam rá, hogy...

— Hát ön nem várt engem Edith?

— Nem, főhadnagy ur! Nem vártam önt, sőt némi joggal reméltem is, hogy önt nem fogja ide hozni hozzám a kíváncsiság, mint a többiek. Azt hittem, hogy Jakabfalvy Sándor nem fog ide jönni, miután tudja, hogy Wimmer Edithhez most már tisztességes szándékkal nem közeledhet...!

Reszkedett, csak hogy össze nem rogyott, amíg elmondta.

— Edith! — könyörgött a férfi onnan az ajtóból. — Hát hiszi ön azt amit mondott?

— Amióta ön ebbe a szobába lépett hiszem! Eddig nem hittem. Nekem nincs kaucióm, és tudtommal ön is szegény ember főhadnagy ur. Mi célja lehet hát a közeledésének?

— Lemondok a rangomról Edith. Itt hagyom a katonaságot. Dolgozni fogok, fát vágok, ha kell!.. Legyen a feleségem. Nem jöttem eddig, mert... mert duzzogtam, hogy olyan könnyen vette a válást, talán örültem is egy keveset eleinte a szerencsétlenségén; áltattam magam, hogy... Edith nem bírom tovább!..

Az a szép fehér arcú leány ott a szoba közepén, lehuntya a szemét. Nem is tudta azt, hogy mit beszél hozzá az a férfi, a szavát nem is értette, csak a hangját hallotta, azt a szép, zengzetes, mély férfi hangot. És beleszédült a gyönyörűségbe, a boldogságba. De csak egy pillanatra! Mikor az a kedves hang elhalgatott, megszűnt a varázs is. És olyan érdekes, olyan bántó volt, mikor felel:

— Mondjon le erről a tervről főhadnagy ur. Ezt az áldozatot én nem érdemlem meg. Hiszen volt alkalma egyszer tapasztalni, hogy nem vagyok fogékony a nagy szenvedélyek iránt. Az ön szenvedélyét én ilyen mértékben nem viszonzhatnám. Higyje

meg nekem, hogy ha Jakabfalvy főhadnagy után nem busultam, egy szürke postahivatalnok mellett nem esnék jól a szegénység. Mert mi más egyéb lehetne magából, ha a rangjáról lemond, mint postahivatalnok? Ötszáz forint kezdő fizetéssel... Nem! Ezt az áldozatot én csakugyan nem érdemlem meg.

Hidegen, bántó érzéketlenséggel beszélt, s mikor elvégezte, a férfi csak ennyit felelt rá:

— Köszönöm a leckét kisasszony! Jól tette azért figyelmeztetett rá, hogy nagyon jó véleménynyel vagyok a saját személyes tulajdonságaim felől. Bocsásson meg, hogy alkalmatlankodásommal ez egyszer terhére voltam. Nem teszem többé. Béke velünk!

És kiment a szobából nyugodt, erős léptekkel.

Mikor pedig bezárult az ajtó mögöttes, csak oda esett a leány hangtalanul a szőnyegre; oda, ahol az a kemény katona, az a halálosan megbántott férfi állott. Fehér, márvány homlokát oda verte a hideg padlóhoz, és úgy vonaglott, gyötrődve, könytelen zokogással, amíg lihegve kétségbeesetten kitört belőle:

— Én Istenem!... Adj erőt, hogy meg ne rontsam az életet!... Mikor úgy szerettem!.. Ugy szerettem!..

március hó 11-én d. u. 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését. Erre a tagok a kör helyiségeibe meghívtnak. Tárty: 1. Évi jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Kilépett választmányi tagok helyett újak választása. 4. A költségvetés megállapítása. 5. Egyébb indítványok.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Vármegyénk közigazgatási bizottsága folyó hó 14-én tartja rendes havi ülését. Ez ülésén már részt vesznek a mult hétfői közgyűlésen másodszer is nagy többséggel megválasztott biz. tagok. Dolguk bizonyára lesz elég, mert a belügyvivőnek az első választást megsemmisítő határozata folytán a főispán a mult hónapban nem tartván meg az ülést, most egyszerre két hónap elintézendő ügyei várnak elintézésre a jövő szerdai ülésén.

— **Hajózható csatorna a Balatontól a Dunáig.** Közgazdaságilag felette fontos és nagy-szabású terv megvalósításával foglalkozik Szekszárdon Tóth Károly műszaki tanácsos, a »Szekszárd-bátai Dunavédgát« társulat igazgató főmérnöke, aki még a boldogemlékü Baross Gábor kereskedelmi miniszternek idejében készített műszaki terv szerint a Sió-csatorna hajózhatóvá tételéről szakavatott tollal cikket írt. Ezen terv alapján a Balatont a Sió-csatorna felhasználásával oly képpen kötnék össze a Dunával, hogy ez a víziút hajózható lenne. Ennek a víziútnak kiépítése által a Dunántul nagy része gazdasági tekintetben felvirágzásra jutna. Tóth Károly terve mellett széleskörű akciót fog megindítani.

— **Bírósági kinevezés.** Az igali kir. járásbírósnál üresedésben levő albirói állásra — mint értesülünk — Pollák Samu kaposvári kir. törvényszéki jegyzőt nevezte ki a király. Kinevezését legközelebb hozza a hivatalos lap.

— **III. osztályu személykocsik járatása a máv. gyorsvonatain.** A kereskedelmi körök régi kívánsága, hogy III. osztályu személykocsik a máv. gyorsvonatainál is járattassanak, vagyis, hogy a gyors utazás előnyében a szerényebb viszonyu III. osztályu utasok is részesíttessenek, kik ebből államasuti vonalainkon (egy-két rövid vonal kivételével) jelenleg ki vannak zárva. E régi és méltányos kívánságot a kereskedelmi ügyvivő figyelembe venni kívánván, elrendelte, hogy a máv. olyan vonalain, amelyeken a gyorsvonatok terhelése s a forgalmi és menetrendi viszonyok megengedik, a III. osztályu utasok szállítása az erre alkalmas gyorsvonatoknál lehetőleg már 1906 május hó elsején a nyári menetrenddel együtt megkezdessék s később a gyakorlati követelményekhez képest fokoztassék.

— **Vándorló selyemgyár.** Schimerlik Mór, Magyar Miklós és Magyar Mór budapesti kereskedők kérdést intéztek Győr város tanácsához, hogy egy általuk létesítendő selyemgyár részére milyen kedvezményeket nyerhetnének. Ugyanezt a kérdést intézték az alapítók Köszeg, Veszprém, Pápa és Kaposvár város tanácsához is.

— **A városi választások.** Kaposvár város képviselő-testületéből törvény szerint kilépett tagok helyett az njak választására f. hó 23. tüzetett ki.

— **Idők jele.** A középiskolák utolsó osztályába járó tanulókat nyilatkozatra szokták felhívni, hogy minő pályára szándékoznak lépni. A kaposvári főgimnázium érettségiző növendékei közül az idén nagyon sokan gyakorlati pályák választását jelentették be.

— **A kaposvári nemzeti kaszinó** eddigi igazgatója, Csorba Ede nem hajlandó ezen tisztet tovább viselni, utódjául Tevely Béla ügyvéd az egyedüli jelölt.

— **A kaposvári zene-egyesület** legutóbbi közgyűlésén dr. Gulyás Ferenc tanfelügyelő kifejezést adott abbéli nézetének, hogy az egyesület nem felelt meg alapszabályszerű céljának; e támadást zokon vette a vezetőség s nyomban beadta lemondását.

— **A bátaszéki híd építése.** A bátaszéki áthidalás, sajnos, elmarad, mert erre nincs az abszolút kormányknak pénze, de mint értesülünk,

van pénze a zentai és a dolnyi-miholjaci hidak építésére, melyekre a kereskedelmi ügyvivő már kiírta az árlejtési hirdetményt.

— **A hitelszövetkezetek országos központja** most adta ki 1905. évi mérleget, nyereség számláját s egyuttal adatokat közöl a magyar és horvát vidéki szövetkezetek forgalmáról. A »Kaposvári Hitelszövetkezet« az országban a második helyet foglalja el s a kimutatás szerint $\frac{3}{4}$ évi fennállása alatt tartaléktőkéje 600 korona, betéte 75000 koronát meghalad, a jegyzett üzletrészek összege 100000 korona.

K Ü L F Ö L D.

— **Rouvier bukása.** A francia kamara a mult kedden váratlanul súlyos miniszterválságot idézett elő: leszavazta a Rouvier-kormányknak szóló bizalmi indítványt. A kormány elnöke azonnal elhagyta képviselőház tanácskozó termét és benyújtotta a maga és tartsai lemondását Fallières-nek. A köztársaság elnöke elfogadta a kabinet lemondását. Maga a bukás oly váratlan, oly meglepő, az egymást kergető események ezen az emlékezetes gyűlésen oly gyorsan változtak, hogy maguk a képviselők is alig tudtak fölcusadni hatásából. De a válság maga hónapok óta lappang és a bomlásnak két hatalmas erjesztője is volt, a melyek közül egy éppen elegendő lett volna nemcsak egy kormány megbuktatására, — Franciaországban a kormányok nem élnek felette hosszú életet — hanem a köztársaság alapjának megrendítésére is. Ez a két bomlasztó tényező a szeparációs törvény és a külpolitika.

— **A szerbiai kormányválság.** Szerbiában is kormányválság van. És úgy látszik, hogy ez a válság hosszabb ideig fog tartani és magával fogja hozni a parlament feloszlását is, mert az ellentétek a mostani pártok között annyira kiélesedtek, hogy ugyszólván lehetetlen azokat elsimítani. A válságnak ugyanis nemcsak közgazdasági, hanem politikai oka és háttere is van. Nem szabad felednünk, hogy a közgazdasági válságnak politikai előzménye is van; mert az az ok, amely a szerb-bolgár vámuuniót létrehozta, inkább politikai, mint közgazdasági. A szerb és bolgár államoknak nem olyan sok kölcsönös gazdasági érdekei vannak, hogy azok miatt a szomszédos nagyobb állammal érdemes lett volna összetűzni, hanem inkább politikai tekintetek vezették a két kis államot, amely egy idő óta mint versenytárs egymást szoritotta kibékülésre és egy harmadik állam, a közös ellenség ellen való szövetkezésre.

Éppen e miatt az ok miatt nagyon bonyolulttá vált az a kérdés, amely külföldben egyszerű megoldást nyerhetett volna az által, hogy a kisebb állam alárendeli vala az ő kisebb érdekeit, amelyek reá nézve mégis fölülte fontosak és nemcsak hasznosak, hanem ugyszólván kenyérkérdést alkotnak — a nagyobb állam nagyobb érdekeinek és a haszonért türi, ameddig türhethi az erősebbnek supremációját. Körülbelül ez a felfogás uralkodik Szerbiának nem politikai közvéleményében. Ennek a felfogásnak volt szószólója Szerbiának egyik legképzetebb politikusa és bécsi követé Vuics. Amde kis nemzeteknek állami életében nemcsak az ész és a zseb csinálja a politikát, hanem a szív, az érzelem is. No meg az is áll, hogy azok a kis nemzetek nem mindig máról-holnapra csinálják politikájukat, hanem sokszor nagyon is messze a jövőbe néznek, midőn a jelenben cselekszenek. Emlékezzünk csak vissza a szerencsétlen véget ért Sándor királynak 6 év előtti kijelentéseire és a szerb határokon tett utazására; mennyire föllekesítette akkor honfiat a nagy Szerbia eszméjének fölelevenítésével, midőn Bosznia és Macedónia felé irányozta tekintetüket.

Az ilyesmi a szláv népeknél nem megy oly könnyen feledésbe. A politikai rajongók

sehol nincsenek oly nagy számmal, mint a Balkán kis népei között. Nos tehát, ennek a politikai irányatnak nagy számmal vannak követői a Karagyorgyevicsek alatt Szerbiában. És ezek a távollátó politikusok éppen nem hajlandók a mai verébért fölládozni a holnap tuzokot. Ezek nem sokat törődnek azzal a sereg gazdával, akik a magyar határon zörgetnek és szarvasmarháik részére bebocsátást kérnek. Ott ülnek ők a skupstinában is tekintélyes számmal és ne várja tőlük senki, hogy Szerbia jövőjét a jelen hasznáért kockáztassák. Kedvesebb ezeknek a bolgár szövetség, mint az osztrák vám-szerződés. Ez a körülmény az, amely a helyzetet sokkal válságosabbá teszi, mintsem gondolnánk. Tudja ezt Vuics nagyon jól, azért nem nagyon bizik a megegyezés lehetőségében. Az, hogy a mostani pártok között megegyezést vagy fuziót lehessen létesíteni, ma még egészen kizártnak látszik. Ma még az egyedüli út a kibontakozásra a parlament fölőszlatása, vagy skartba helyezése, félretolása volna, amit azoban a kis Szerbia népével szemben aligha mernek megkockáztatni, — ilyesmit csak nálunk lehet büntetlenül megcselekedni.

Budapesti levél.

Haj! haj! Hamvazó szerda... És a világ csupa szomorúság. Meghalt a nemzet »nagyamama« is; az utca vidám verebeit, a rikkancsokat pedig degredáltak a mos és szomoru ujságkihordókká. Az ujságkihordók tudniillik mind filozófus teremtesek, azzá teszi őket az örökös emelet mászkálás; és a filozófiával együtt jár az álmos szomorúság. Én legalább szeleskedő, krakeller, lármás, jókedvű filozófust soha életemben nem láttam. Pedig a rikkancs az volt. És most néma az utca.

Na, de hát, ahol halott van a háznál, oda illik is a némaság. Nekünk pedig van. Két halottunk is van. A »Nagyamama«, meg a február tizenkilencediki nagy halott.

Eszembe jut az egyszeri ember, aki az ablak helyett bele nézett a kemencébe és mondván, hogy odakint minden fekete és sajt-szagu, lefeküdt újra és aludt tovább. Ugy vélem le kéne feküdnünk nekünk is még egy kicsinyig, mert odakint szaga van mindennek és fekete az egész világ.

De vajjon lesz-e még egyszer legalább derengés, hamár virradat nem lehet? Tudom is én... tudom is én.

Ugy szeretnék pedig valami derűset mondani, de hiába keresem a magasságot, sugártalan fekete mindenütt. Messzi, messzi a multban, istenem, hányszor emeltem a kezem a szememhez, hogy bele ne szökkenjen a sugár, amit nem akartam meglátni.

Még az alkotmányos világban történt, tudniillik a szuronyos feloszlás előtt. De már bizonyos volt a »teljhatalmunak« eljövetele. És ez a bizonyosság háborította a Kossuth-utcában korzózó kebleket. A kaszinó kapujából egyszerre kifordult Asbóth János, a Hentzy-szobor híres megkoszorúzója és egyenesen neki fut Kaas Ivornak.

— Hahó Kaas Ivor! — kiáltja a nagy izgalom hangján monokliját is elejtve szeméről. — Éppen magát keresem.

— No akkor hát szerencsésen megtaláltál; — felelt a kék szemű öreg, az ő bájos derűjével.

— Nagyon örülök neki, mert szeretnék tőled valamit kérdezni.

— És pedig!

— Nem tudnád nekem megmondani, hogy merre van az a bizonyos barrikád, amelyikről Vészi József azt mondotta a Kluen-Héderváry idejében, hogy ő lesz a tetején a legelső?

A báró egy pillanatig hallgatott a kérdés után, mintha nem tudna megfelelni a csalfintásra. De egyszerre csak kicsapott a láng a szeméből és kárörvendő maliciával felelt.

— Hogy hol van?! Megmondom. Ott van a Hentzy-szobor helyén...

Ugyebár sejtik, hogy a nagy kérdező nem várta be annak a homéri kacagásnak a végét, ami azt a gyilkos feleletet követte?

Régen volt!... Akkor még tudtak nevetni az emberek, Magyarországon!...

»Lasciata ogni speranza!...«

Eszembe jut a Divina comoedia híres mondása: »Tegyetek le minden reményről ti, akik ide beléptek!«

Dante ezt a fölírását adta a pokol kapuinak.

A nagy olasz bizonyára nem ismerte a magyar közéletet, mert ha ismerte volna, bizonyára megírja ezt a nagy komédiát is. És a poklok kapujának komor jelmondatát alkalmazhatta volna még egyszer. A magyar parlament homlokzatán:

»Tegyetek le minden reményről, ti, akik ide beléptek!«

Hyevra.

K ö z g a z d a s á g.

A hazai beszerzési források és a szövetkezetek.

Szegény ország vagyunk, de azért mégis van egy rejtett kincsünk. Ez az ismeretlen rejtett kincsünk: a mi iparunk, a hazai ipar. Mivel pedig ezt nem ismerjük, azért meg sem becsüljük és készítményeit nem fogyasztjuk, hanem kapkodunk az idegen a külföldi iparcikkek után.

Ha azt akarjuk, hogy a magyar ipar meghódítsa Magyarországot és készítményeit legalább itthon fogyasszák, ismernünk kell a hazai ipart és termékeit.

Magyarországon az 1898. évben eszközölt gyáripari statisztikai fölvétel szerint 2385 gyár, vagyis olyan ipartelep állott fenn, melyben 20-nál több munkás dolgozott. Ez a szám az 1900. évi népszámlálás adatai összeállításában már 2474-el van kimutatva, melyből Horvát-Szlavonországra 212 esik.

De nemcsak gyáriparunk, hanem van nekünk kisiparunk és középiparunk is. Iparunk e két részét a népszámlálás adatai szerint összesen 467.298 iparüzlet képviseli. Ha ehhez még a fenti gyárakat is hozzáadjuk, jut az egész magyar birodalomra 469.772 iparvállalat, a mi elég tekintélyes szám.

S ezeknek a vállalatoknak 381.664 önálló iparos, illetve cég a tulajdonosa, vagyis a fióküzletek miatt, az üzletek száma túlhaladja az iparosok számát. Ellenben a segédszemélyzet száma 695.562-re s így az összes ipari kereső egyének száma 1.877.226-ot tesz ki; vagyis két millió kéznél több dolgozik és fáradozik a hazai ipar fennállásán, fejlesztésén és felvirágoztatásán.

A magyar ipar erejét azonban nemcsak e számokkal, hanem leginkább egy példával jelezhetjük. A magyar ipari készítmények legnagyobb fogyasztója a m. kir. államvasutak és gépgyárak. Ennek évi szükséglete ipari cikkekben kerek számban 110

millió korona értéket képvisel. Ebből bel-földi beszerzésekre esik 100 millió korona, míg a külföldről igénybe veendő iparcikkekért csak 10 millió koronát kénytelen kiadni.

Ez az egy adat azt mutatja, hogy igen kevésféle iparcikk van, mit a magyar ipar nem állítana elő; a legvilágosabban jelzi tehát ez az adat iparunk termelő és szállító képességét és igazolja azt az állítást, hogy ma már iparunk egyik kincsünket képezi.

Mi szükséges tehát ahhoz, hogy iparunk elterjedjen, tovább fejlődjen és föllendüljön.

Első sorban az, hogy létezéséről végre fogyasztó közönségünk, mi mindnyájan tudomást vegyünk, megismerjük. Eddig az volt iparunk legnagyobb baja, hogy a n gyközön-ség azt hitte, hogy nincs számbavehető iparunk és így nem is gondolt rája.

A bajon egy igen egyszerű eszközzel segíthetünk. Iparunk hazai térfoglalásához ma már csak az szükséges, hogy népünk megismerje a hazai ipar termékeit, készítményeit, ezeket legalább egyenlő ár és egyenlő minőség esetében az idegen, a külföldiek elé helyezze, azután megvegye és használja.

De hogyan ismerheti és veheti meg?

Más országokban ezt a kereskedelem és a kereskedők útján tehetné. Csakhogy az a kereskedelem, mely ma hazánkban fennáll, még nem magyar és még nem nemzeti kereskedelem, sőt talán nem is valódi kereskedelem, melyet a világ piac ismerne, hanem csak a külföldi iparcikkek hazai ügynöksége.

Attól az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülettől, mely a múlt évben megalakult és mely mostanában hazánkat vidéki kereskedelmi egyesületekkel hálózta be, e részben is nagy és fényes eredményeket várhatunk; bizzunk tehát a jövőben, de azért maradjunk a jelennél és mondjuk ki, hogy Magyarországon a kereskedelem szerepét e részben a szövetkezeteknek kell magukra vállalniok.

Az a kérdés merülhet most föl, mit tehetnek a szövetkezetek és mit kell tenniük a szövetkezeteknek a magyar ipar pártolása és terjesztése érdekében.

Igen sokat.

Bátran mondhatjuk, hogy az utolsó öt év alatt a hazai ipar készítményeinek terjesztése körül legtöbbet tettek a szövetkezetek; legtöbbet tett az a 4981 szövetkezet, melyeknek legnagyobb része az utóbbi öt év alatt alakult meg.

Az anyagbeszerző szövetkezetek nem külföldről hozták a nyers anyagot, hozzávalókat és félkészítményeket, hanem hazai gyáraktól és hazai cégektől szerzik be. Az értékesítő és árucarnok-szövetkezetek iparcikkeit inkább megveszi a hazai közönség, mint a kereskedésekben összehalmozottakat, mert egyfelől meg van győződve azok hazai származásukról és szoliditásáról, másrészt pedig mivel a vásárló közönség mindinkább érdeklődik a szövetkezetek iránt, sőt iparkodik a szövetkezetek tagjai közé lépni, ily módon a fogyasztók is a szövetkezetek érdekkörébe lépnek és a szövetkezetek tagjai egy nagy vásárló közönséggé válnak.

Különösen a már meglevő 939 fogyasztó szövetkezet hivatott arra, hogy ezek mindig csak honi gyártmányt, hazai ipar és fogyasztási cikket tartsanak boltjaikban és árusításnak tagjaiknak s a szövetkezeti tagok azután ezekhez az árucikkekhez kötve maradjanak. A fogyasztási szövetkezetek a hazai iparcikkek érdekében némi áldozatot is inkább hozhatnak, mint az egyes kereskedők.

Viszont azonban, ha a szövetkezetek a hazai iparért áldozatokat hoznak, ezek is megkivánhatják tagjaiktól és minden más szövetkezetektől, hogy mindezek azokat az ipari szükségleteiket, melyek szövetkezetektől kaphatók, elsősorban ezektől szerezzék be.

Ennek a követelménynek az a jelentősége is meg lesz, hogy az egyes szövetkezetek közt anyagilag szintén megerősödik az az erkölcsi kapcsolat, melyet a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége van hivatva megvalósítani. Ily módon az összes szövetkezetek és eme szövetkezetek összes tagjai közt bensőbb és állandóbb lesz az összetartózkodóság érzete és az összeköttetés, de létesülni fog a szövetkezetek és a szövetkezők közt is a kölcsönös érdekkör.

De miként bírják a szövetkezetek a szövetkezeti iparcikkek, a hazai árucikkek és ipari készítmények elterjedését támogatni, propagálni?

Minthogy ez erkölcsi és hazafias kötelességük, csak módot kell nekik adnunk ennek létesítésére, más szóval meg kell a szövetkezetekkel ismertetnünk a szövetkezeti és a hazai beszerzési forrásokat és örködni kell a felett, hogy minden hazai szövetkezet magyar készítményeket szerezzon be és azokat árusítsa.

Felelős szerkesztő: Dr. Rusa Ernő.

Laptulajdonosok:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

H I R D E T É S E K.

Most jelent meg

A szőlőtőke helyes metszése s annak okszerű nyári kezelése

című számos ábrával ellátott s 80 oldal terjedelmű könyv, a könyvhöz fűzött 4 külön rajzmelléklettel.

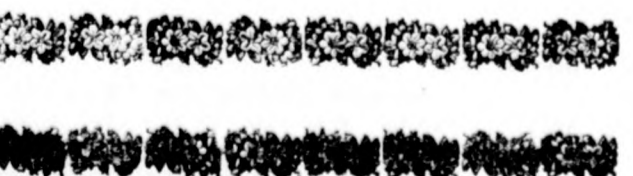
Írta:

S a a r y Á k o s

kerületi szől. és bor. felügyelő

Kaposvár.

Bolti ára: fűzve I kor., vászonkötésben I kor. 30 fill. A szerzőnél megrendelve darabonként 20 fillérrel olcsóbb.

Földes Lajos pénzügyi számellenőr által szerkesztve ma jelent meg 1906., 1907. és 1908. évekre egy

FALI NAPTÁR,

mely az országos vásárokat Somogy-, Tolna-, Baranya-, Bács-Bodrogvármegyék és Slavonia egy részére időrendben tünteti fel, úgy, hogy előre meg lehet belőle tudni, mely napon hol van vásár. — Az ügyesen szerkesztett és könnyen kezelhető munka a gazdaközönségnek és a jószággal kereskedőknek, úgy az uradalmaknak is nagy szolgálatot tesz. Ára 1 K 50 f. Megrendelhető HAGEMAN KÁROLY könyvkereskedésében, vagy a Szerzőnél Kaposváron.

724/1906. sz.

Kaposvár rt. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Kaposvár rt. városnál ujonnan rendszeresített

6 közrendőri állásra

ezennel pályázatot hirdetek.

Egy rendőri állás javadalmazása a következő: 600 korona készpénz fizetés, 150 korona lakpénz, esetleg természetbeni lakás és egyenruházati felszerelés. Az állások nyugdíj jogosultsággal, baleset elleni biztosítással és ötödéves korpótlékkal vannak egybekötve és pedig az első 4 év után 10% korpótlék, a következő 5 évenként pedig 5%.

Az állás betöltésénél föltétlenül elsőbbségben részesülnek azon 30 éven alóli egyének, kik csendőri szolgálatból kevéssel ezelőtt léptek ki, vagy a közel jövőben fognak kilépni.

A pályázati kérvények 3 hónap alatt nyújtandók be, de benyújthatják pályázati kérvényeiket azon tényleges állománybeli csendőrök is, kik a folyó év végéig a csendőri szolgálatból kilépni fognak, megjelölvén kilépésük pontos idejét a pályázati kérvényben. Tényleges szolgálatban álló csendőrök pályázati kérvényei szolgálati uton nyújtandók be.

A fenti állásokra eddig benyújtott pályázati kérvények megújítása mellőzendő, a mennyiben azok a kinevezés alkalmával elbírálás alá vétetnek.

Kaposvár, 1906. február 22-én.

N é m e t h,

polgármester.

SZÉNASSY BÉLA magyar gyártmányu
szabadalmazott

Árpád rajzeszközök,
a legjobb rajzeszközök és körzők,
melyek Kaposvárott kaphatók 15-22

Hageman Károly

könyv- és papirkereskedésében,
ugyszinte az országban levő papirkereskedésekben.

Hageman Károly

könyvnyomdájában

egy

t a n u l ó

felvétetik.

Morgos József elsőrendű polgári-, papi- és katonai egyenruha-szabó
Kaposvár, a megyeház mellett.

Ajánlja nagyválasztékban felszerelt raktárát a legkitünőbb honi és angol szövetekből. Disz
magyar öltönyök és liberiák legjutányosabb ár mellett készíttetnek.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és „Állatkereskedelmi Ujság“ kiadásában

megjelent a

Vásári zsebnaptár

Husipari és Állatforgalmi Évkönyv 1906-ra

és az előfizetők az idén is teljesen ingyen kapják meg.

Tartalmazza: A fontosabb országos és havi, valamint heti állatvásárokat az év minden napjára pontosan átszámítva. A fontosabb állategészségügyi rendelkezéseket, az év folyamán felmerült újításokkal kibővítve. A fontosabb állatforgalmi tudnivalókat. A magyar és a külföldi állatpiacok kiviteli módozatait és az üzlet szokásokat — A szavatossági időhatárokat. A fővárosi állatvásárok szabályait és díjait. A vágóhídi és husvizsgálati szabályokat A fogyasztási adót. Az ipartörvénynek a husiparra vonatkozó rendelkezéseit. Továbbá a husipar és állatforgalom körébe tartozó összes tudnivalókat, jegyzéknaplót stb.

Előfizetési ára: félévre 6 kor. Az Évkönyvet csak előfizetők kapják meg, könyvpiaca egyáltalán nem kerül.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és „Állatkereskedelmi Ujság“ kiadóhivatala BUDA PEST, IX., Ferenc-körút 13. sz. alatt van.

RÓZSA JÁNOS

Kaposvárrott, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legujabb gépekkel felszerelt

vegyészeteti ruhatisztító és gőzműfestő intézetét,

mely bármelyik külföldi gyárral felveszi a versenyt.

Nálam tisztított ruhákért jótállok, hogy a foltok nem ütnek vissza.

Kérem a modern vegytisztítást ne tessék a szabófolt tisztítással összetéveszteni.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCZA 14. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon

és villamos-csengő felszerelésére, valamint bicikli, varrógép, villany- és benzinmotor, ugyszintén mindennemű mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon cél vezérelt, hogy bő tapasztalataim s szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközlöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezetékek felszerelését igen jutányos áron vállalom el.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a COZAPOR-ból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodáhatása ellenszenvesse teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZAPORly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer tértit a szegény és becsatlenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos latasáról. Kezessékünk, hogy az egészégre teljesen ártalmatlan.

416. sz.
INGYEN PRÓBA.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 416.)

62. Chancery Lane,
London, Anglia,